

Birlikte çalışabilirlik açısından Türkiye'deki kütüphanelerde kullanılan otomasyon sistemleri üzerine bir değerlendirme

Kasım Binici

kbinici@karatekin.edu.tr

**Uluslararası Bilgi ve Belge Yönetimi Alanında Bilgiye Erişim/Kataloglama
Sorunları Sempozyumu**

14-15 Eylül 2017, İstanbul

NÂZİM HİKMET KÜLTÜR ve SANAT VAKFI

İçerik

- Tanım ve Tarihçe
- MARC
- Birlikte çalışabilirlik
  - Z39.50
- Amaç, Kapsam, Yöntem
- Bulgular
  - Yazılımlar
    - Kullanım oranı
    - Kopya katalog iş pratiği
  - Kütüphanelerdeki uygulamalar
  - Veri kalitesi
- Sonuç ve Değerlendirme

Tanım

- Kavram
  - Kütüphane otomasyon sistemi
  - Bütünleşik Kütüphane Sistemi
  - Entegre Kütüphane Sistemi
  - Kütüphane yönetim sistemi
- Tanım
  - Kataloglama , ödünç verme, kullanıcılara açık katalog , raporlama ve kütüphanenin tipik diğer işlerini yapan yazılımı tanımlamak için kullanılan terimlerdir. (Webber & Peters, 2010, s. 2)
  - İnsan müdahalesini en aza indirmek için veya rutin işlerde makinelerin kullanılması (Mortimer, 2007. Libraray Speak)
- **Modüller**
  - Kütüphane otomasyon sistemleri bir bütün yapı içinde yer alan bağımsız bölümler entegre biçimde çalışır.

Otomasyon sistemi türleri

Seçim işleminde
kütüphane gereksinimi ve olanakları (bütçe, personel...)
otomasyon sisteminin türünü belirler.

- Anahtar Teslimi (Turnkey)
- Tek Başına Kurulum(Stand-alone installation)
- Barındırılan sistem (Hosted system)
- Hizmet olarak yazılım (Software as a service - SaaS)
- Açık Kaynak Kodlu Yazılım Sistemleri (Open-source software systems / OSS)

Tarihçe

- Birinci nesil sistemler (1950-1960)
- İkinci nesil sistemler (1960-1970)
- İnternet öncesi nesil (1970-1990)
- İnternet nesli (web 1.0) (1990-2000)
- Web 2.0 çağı (2000 sonrası)
- 1936 – ödünç verme sistemi
- 1965 -- MARC projesi başlıyor.
- 1970 -- Kütüphane Kooperatifleri
- 1980 – Bütünleşik sistemler, hazır paket programları
- 1988 -- Z39.50 protokolü
- 1990 – OPAClar, kütüphane ağları
- 2000 – Elektronik kütüphaneler

(Salihoğlu, 2012)

(Kurbanoglu, 1997)

Türkiye'de otomasyon sistemleri

BİLGİERİŞ	Hacettepe Üniversitesi
BLISS	Bilkent Üniversitesi
BİL-SİS	Ankara Üniversitesi- Siyasal Bilgiler Fakültesi
E-Libs	Total Bilişim
Erciye Üniversitesi Yerel Sistemi	Erciyes Üniversitesi
GYTEKUT	Gebze İleri Teknoloji Enstitüsü (Salihoğlu, 2012)
İnönü Üniversitesi Yerel Sistemi	İnönü Üniversitesi
İskenderiye	Dizge Elektronik Danışmanlık Ve Bilgi Teknolojileri Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
KutupB ve KutupMW	Mikrobeta Elektronik ve Bilgisayar Ltd. Şti.
KYBELE	Anadolu Üniversitesi
LİBRA	Anadolu Üniversitesi, BilGün Bilişim
Milas	Mikrobeta Elektronik ve Bilgisayar Ltd. Şti.
Selçuk Üniversitesi Yerel Sistemi	Selçuk Üniversitesi
Yordam	Yordam Bilgi Teknoloji Danışmanlık Eğitim ve Elektronik Sistemleri Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti
Ufuk	İstanbul Üniversitesi
LIBRID	Ankaref
Kaşif	Milli Kütüphane*

MARC-Machine Readable Cataloging

- Standartlaşma zorunluluğu MARC sürecini başlatmıştır.
- İlk **1966** yıllarında 40 küt. bilgisayarla okunabilen kataloğunun oluşturulması şeklinde başlamıştır.
- 1990 MARC'ın kayıt yapısında ISO 2709 esas alınmıştır.
- Temeli LC MARC'a dayanan **değişik MARC formatları** ortaya çıkmıştır. USMARC, UKMARC, CANMARC (kanada), MARCAL (Latin Amerika), NORMARC (Norveç) gibi
- IFLA, MARC International Format standardı, 1975 de UNIMARC adını almıştır. 1977'de geliştirilmiş, 1983 yılında geliştirilerek 2. basımı yapılmıştır. (Bayır, 1997)
- **MARC21 →1999 yılında yayınlanmıştır. USMARC ve CAN/MARC'dan uyarlanmıştır.**

1997 yılında yayınlanan bir makale ve 2004 yılında yayınlanan bir kitapta yer alan bilgiye göre Türkiye'de yaygınlıkla USMARC kullanıldı kaydedilmektedir (Bayır, 1997; Keseroğul, 2004)

Marc-Göstergeler

- Göstergeler MARC kaydının bir parçasıdır.
- Değişken her veri alanında başlangıçtaki ilk iki karakteri oluşturur.
- **Alanda bulunan verilerin tanımlanmasını veya yorumlanmasını kapsayan verileri içerir.**
- Gösterge değerleri birbirinden bağımsız yorumlanır. İki gösterge birlikte değerlendirilmez.
- Gösterge değerleri küçük harfler veya numerik karakterler olabilir.
- Tüm alanlarda göstergeler tanımlanmamıştır.

Birlikte çalışabilirliğin gücü

- **Tek başına**
  - Her bir sayının sadece bir değeri vardır
- Her birinin tasarımı farklı

- **Aynı amaç için yan yana gelip oluşturulan birliktelikte**
  - 111 değer ve gücü ortaya çıkmaktadır.
- **Burada**
  - Amaç
  - Bütünlük (tasarım, standart)
    - Yazı tipi, Renk, Punto

Birlikte çalışabilirlik

- **Tanım**

- **Veri** alış verişinde bir bilgisayar **donanım** veya **yazılım** sisteminin başka bir sistemle etkili bir iletişim kurma ve kullanma kabiliyeti, genellikle farklı bir satıcının tasarladığı ve ürettiği farklı bir sistem (ODLIS).

- **Çalışmanın boyutu**

Z39.50 Nedir?

- Birlikte çalışabilirlik standardı.
- Bilgi Arama ve Erişim Protokolü
- Bilgi arama ve erişim için uluslararası bir standarttır.
  - NISO tarafından oluşturulmuştur. (National Information Standards Organisation)
  - ISO tarafından kabul edilmiştir. (International Standards Organisation) ISO 23950
  - Z39.50 Implementors Group (ZIG) tarafından geliştirilmiştir.
  - Kongre Kütüphanesi tarafından kontrol ve devamlılığı sürdürülmektedir.
- Bir ağ üzerinden veri tabanlarında arama yapmaya izin verir.
- Uzak bir veri tabanından arama ve bilgi erişimini sağlayan bir protokoldür

Z39.50 Gelişimi

- Z39.50 - 1988
- Z39.50 - 1992 (versiyon 2)
- Z39.50 - 1995 (versiyon 3)
  - ISO 10162/10163
- ISO 23950 - 1998
- ZING (Z39.50-International: Next Generation)
- Z39.50-2002 Gözden geçirme

https://www.loc.gov/z3950/test.html

Test Z39.50 Search Form (Stateless Gateway Software)

First Record to View: Maximum Records to Retrieve:

Address: Port:

DatabaseName: Record Syntax: Element Set Name:

Enter Term 1:

AND OR AND NOT

Enter Term 2:

AND OR AND NOT

Enter Term 3:

AND OR AND NOT

Enter Term 4:

[Yellow Ball]Return to [Z39.50 Gateway](#)

Amacı

- **İstemci / sunucu** sistemleri ile bilgi arama ve erişim için birlikte çalışabilirliği sağlamak.
- **Bilgi üreticileri** arasında birlikte çalışabilirliği sağlamak
  - Farklı veri tabanları ve kullanıcı arayüzü
- **Farklı kuruluşlar** arasında birlikte çalışabilirliği sağlamak
  - Kütüphanelerde kullanılan farklı formatlar.
- **Kullanıcı grupları** arasında birlikte çalışabilirliği sağlamak
  - Halk kütüphaneleri / Akademik kütüphaneler
  - Farklı ülkelerde kütüphaneler

Güçlükler

- Farklı veri tabanlarının farklı özellikleri vardır.
- Farklı veri tabanları değişik bilgi setleri var
  - USMARC, MARC21, UNIMARC....
- Farklı sunucular farklı hizmetler sunabilir...

Araştırmanın Kapsamı

- Yazılım boyutu
  - İş pratiği
  - Z39.50
  - Otorite dizinleri
- Veri boyutu
  - Veri yapısı ve kalitesi (işbirliği engelleyen nedenler)
    - Kataloglama Kuralı
    - MARC
    - Yanlış uygulamalar

Önem

Kataloglamada güncel amaç ve hedef

- Günceli yakalama
- Evrensel sistemlere adapte olma
- **ENGELLER**
  - Kataloglamada bir standardın yakalanmaması,
  - Ulusal düzeyde konu başlıkları listesinin ve yazar otorite dizininin bulunmaması ve oluşturulamaması (ÜNAK, t.y.)
  - Uluslararası standartlardan yoksun ... otomasyon sistemleri nedeni ile kaynakların boşa harcanması. (Akbaytürk Çanak ve diğerleri, 2015)
- Neden birlikte çalışabilirlik

2023'E DOĞRU TÜRKİYE'DE ÜNİVERSİTE KÜTÜPHANELERİ

Mevcut Durum, Sorunlar,
Standartlar ve Çözüm Önerileri

ANKARA, 2014

RDA UYGULAMALARINDA KONU VE YAZAR OTORİTE DİZİNLERİNİN ÖNEMİ; SORUNLAR, STANDARTLAR ÇALIŞTAYLARI RAPORU

Ülkemizde RDA çalışmaları 2012 yılında başlamış ve RDA Türkiye Çalışma Grubu kurulmuştur. Ancak iyi niyetli bu girişime karşın, aradan geçen birkaç yıl içerisinde RDA konusunda bir ilerleme kaydedilememiştir. Ocak 2015 tarihinde göreve gelen yeni ÜNAK yönetimi, bu konuda somut adımlar atılması amacıyla çalışmaları başlatmıştır. Bu amaçla, 21 Mart 2015 tarihinde Dernek genel merkezinde daha önce bu konuda çalışmış olan meslektaşlarımızı bir araya getiren bir toplantı düzenleyerek geleceğe dönük bir plünlama çalışması başlatmıştır. Bu toplantıda, RDA çalışmalarının temeli olan yazar ve konu başlıkları otorite dizinlerini oluşturmak ve standart hale getirilmek üzere, bilgi merkezleriyle işbirliği içerisinde çalışmalar yapılması kararlaştırılmıştır.

İlk olarak 29 Mayıs 2015 tarihinde, Bilkent Üniversitesi Kütüphanesi ev sahipliğinde bir çalıştay düzenlenmiştir. 14 kurumdan 30 kişinin katıldığı bu çalıştayda (*Ek 1), önce katılımcılar kendi kurumlarının çalışmalarını, uygulamalarını anlatmışlardır. Çalıştayda, konu ve yazar otorite dizinleri ile ilgili olarak nasıl bir yol haritası olması gerektiği, standartlaşmanın önemi ve nasıl olacağı, RDA uygulamaları ve bibliyografik denetim konuları tartışılmıştır.

Bu çalıştayın sonunda aşağıdaki maddeler üzerinde fikir birliğine varılmıştır:

- ❖ Bu konuda öncül olabilecek kamu kurumlarının, konunun önemini bilmelerine rağmen personel yeterliliği ve birtakım yönetsel sıkıntılardan dolayı yeteri kadar üzerine düşmedikleri anlaşılmıştır.
- ❖ Otorite dizinleri konusunda bir kurum yetkili olmalıdır.
- ❖ Ulusal yazar ve konu otorite dizinleri oluşturulmalıdır. Kurumların bireysel hareket etmeleri ve birbirlerinden habersiz olarak paylaştıkları bazı otorite dizinlerini kullandıkları anlaşılmıştır. Bu şekilde her kurum kendine özel bir otorite dizini oluşturmaya çalışmaktadır.
- ❖ Otorite dizinleri konusunda bir çalışma grubu oluşturulmalıdır. Ancak bu durumda kurumlar ile resmi yazışma yapılarak katılımcıların çalışma grubunda sürekliliğinin sağlanması gerekir. Özellikle kamu kurumlarında, bu tip işbirliği çalışmalarında her seferinde farklı kişilerin görevlendirilmesi, yapılacak çalışmaları olumsuz olarak etkilemekte olduğu bir gerçektir.
- ❖ Türkiye konu otorite dizini hazırlanırken çeviri ve terminoloji konusunda standartlaşma sağlanmalıdır.

Araştırma soruları

- Hangi sistemler kullanılmaktadır?
- Bu sistemlerin birlikte çalışabilirlik durumu nedir?
- Üretilen yerel katalog kayıtlarının genel olarak yapı ve standardı nasıldır?

Yöntem

Teorik

Üniversite kütüphanelerinde kullanılan otomasyon sistemleri saptama

- YÖK üniversite listesi 185 üniversite mevcut.

Pratik

Görüşme

- Sistem tasarımcılarıyla görüşme (5)
- Sistemi kullanan kütüphaneler ile görüşme (13)

Değerlendirme

Uygulama ve iş pratiklerinde gözlem ve deneyimden yararlanma

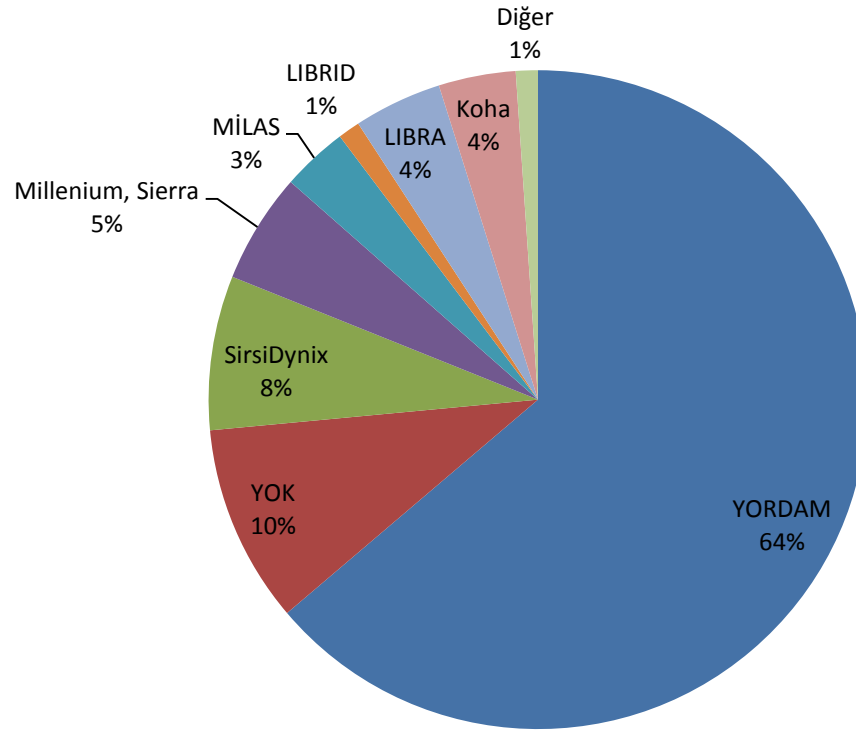
- Millenium, Yordam, Milas, Koha, LIBRID

Kullanılan Otomasyon Sistemleri

- Üniversite kütüphaneleri

Otomasyon sistemi	Kullanan üniversite kütüphanesi sayısı
YORDAM	118
SirsiDynix	14
Millenium, Sierra	10
MİLAS	6
LIBRID	2
LIBRA	8
Koha	7
Diğer	2
YOK	18
Genel Toplam	185

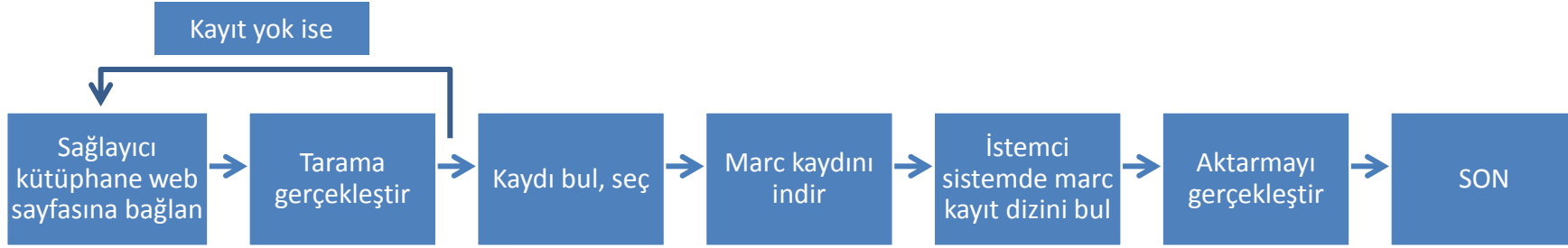

- Halk ve Okul kütüphaneleri

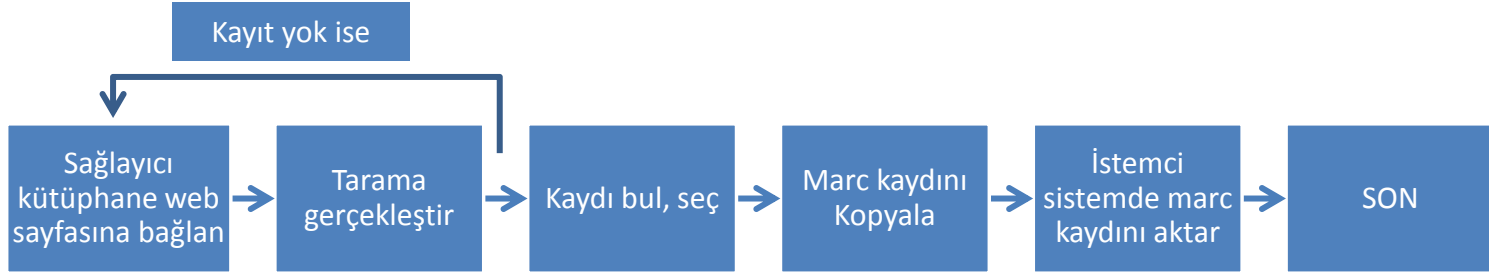
- Koha

Kopya katalog- iş pratikleri

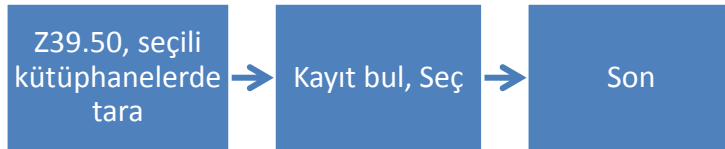
Yöntem 1

Yöntem 2

Yöntem 3

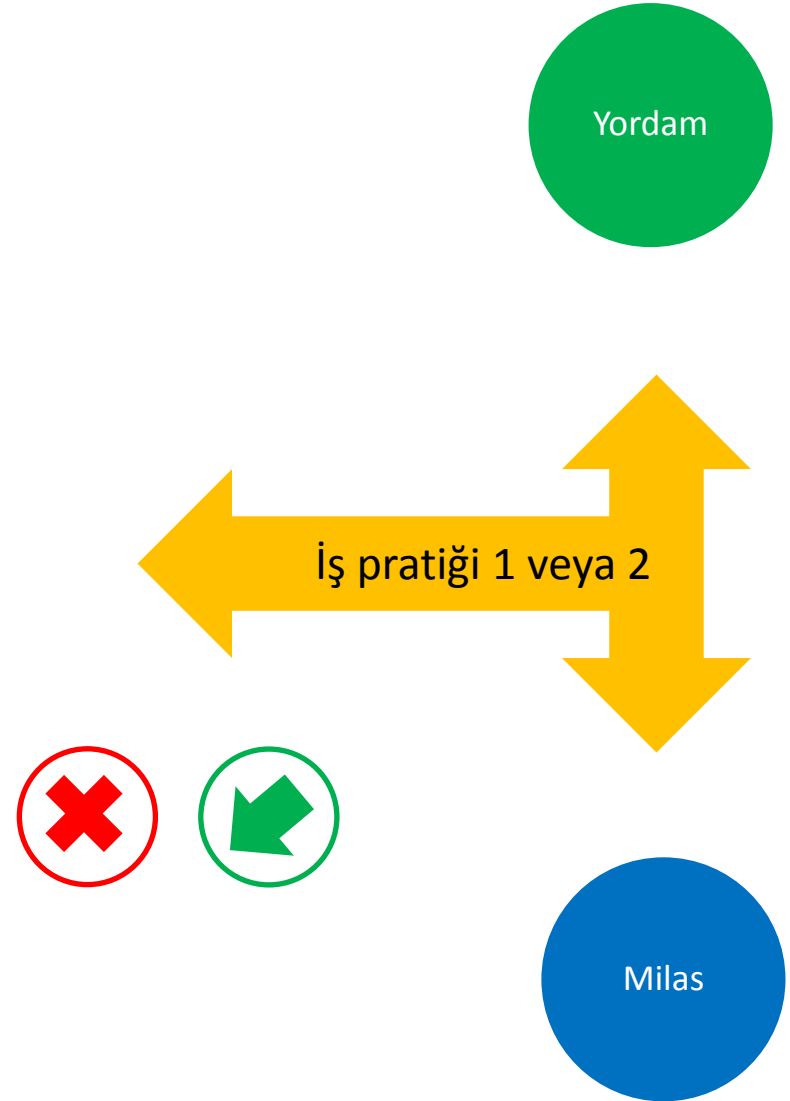

Otomasyon sistemleri

- Otomasyon sistemleri ve kopya katalog iş pratiği, Marc, Otorite Dizini

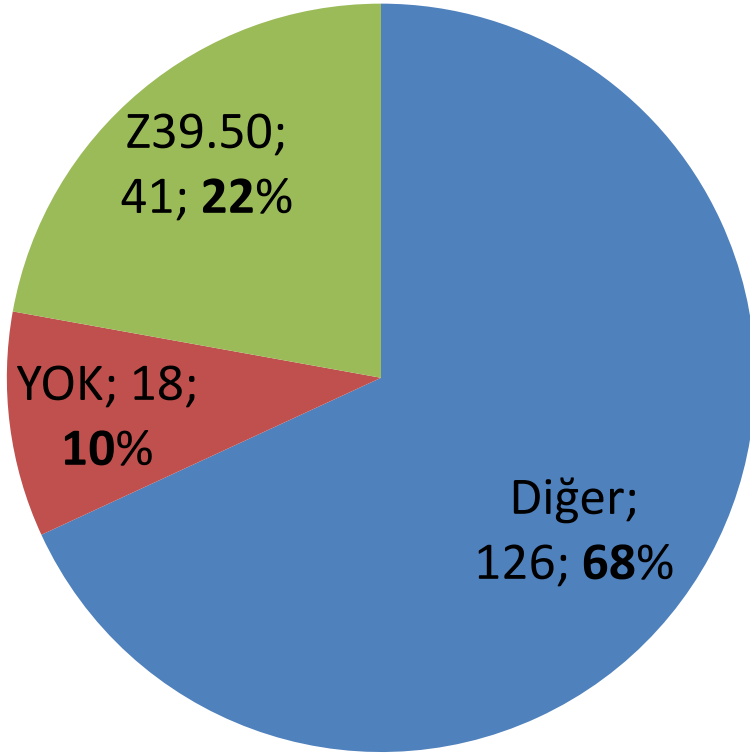
Otomasyon sistemi	Kopya Katalog iş pratiği	MARC	Otorite Dizini
YORDAM	Yöntem 2	MARC21	Farklı iş pratiği
SirsiDynix	Z39.50	MARC21	var
Millenium, Sierra	Z39.50	MARC21	var
MİLAS	Yöntem 1	USMARC	var
LIBRID	Z39.50	MARC21	var
LIBRA	Z39.50	MARC21	var
Koha	Z39.50	MARC21	var

Veri Alışverişi

Birlikte Çalışabilirlik Açısından Kütüphane Sayıları

- Üniversite kütüphanelerinin kullandığı sistemlerin %22'si teorik olarak veri alışverişlerinin z3950 protokolü ile gerçekleştirebilirler.
- **FAKAT UYGULAMANIN SORGULANMASI GEREKLİDİR.**

Uygulamada birlikte çalışabilirlik

- Görüşme yapılan kütüphane sayısı

Otomasyon sistemi	Kütüphane ile yapılan görüşme sayısı
Koha	1
LIBRA	1
LIBRID	1
MİLAS	-
Millenium, Sierra	4
SirsiDynix	4
YORDAM	2
Genel Toplam	13

Z39.50 protokolü kullanımı

Üç uygulama örneği mevcut

1. Sorunsuz kullanım
2. Z3950 ile veri çekim işlemi evet, paylaşım izini hayır.
  - Eksik modül alımı
  - Port kapalı
3. Z39.50 protokolüne sahip fakat kullanılmıyor
  - Çok yavaş (genellikle yerel sistemler)
    - Kopya katalog iş pratiğinde yöntem 1 kullanılıyor

Otorite Kaydı Çekme, Protokol bilgileri temin etme

- Z39.50 ile **otorite kayıtlarını** başka kütüphanelerde çekme
  - Sadece bir kütüphane OCLC otorite dizinine üye olduğunu belirtmiştir.
- Z39.50 **protokol bilgilerini** temin etme
  - Aynı sisteme sahip olan kurumlar firma tarafından tanımlanmakta
  - Diğer sistemlerin bilgileri ise e-posta veya telefon ile elde edilmektedir.

Veri Boyutu

Kataloglamada Uygulamalar

- Kütüphanelerin Politikaları
  - RDA
  - Cutter
  - Konu Başlığı
  - Yazar
  - Otorite Dizini

Sistem, RDA ve Marc açısından

- Sistem RDA şemasını desteklemekte midir?
  - Yabancı sistemler ✓
  - Yerel sistemler
    - Bazılarında adaptasyon etmede zorluklar yaşanmaktadır.
    - Başlıca sebebi firmaların takındıkları tutumlar ve uzman bilgi profesyoneli eksikliği
- Hangi MARC standardı
  - Yaygınlıkla MARC21
  - Her ne kadar marc21 kullanıldığı söylense de yapılan incelemede bazı sistemlerdeki Marc şemasında Marc alanı, alt alanı ve göstergelerde eksiklik tespit edilmiştir.

Kataloglama Kuralı

- Hangi kataloglama kuralı kullanılmaktadır?
  - RDA
  - AACR
  - RDA-AACR
- Uygulamalar
  - Tamamen RDA ya geçen kütüphaneler var.
  - Orijinal katalog üretiminde RDA kullanılmıyor fakat Kopya kataloglarında RDA alınıyor.
  - Satın alınan yeni kaynaklarda RDA kuralları, bağışlar ise eski sistem olan AACR kuralları
  - RDA ya geçiş mücadelesi
  - Elimizden geldiğince RDA
  - **AACR'ye devam – Kopya kayıtlar eğer RDA kuralları ile oluşturulmuş ise AACR'ye dönüştürülmektedir.**

Otorite Dizini

1. Oluşturan kurumlar

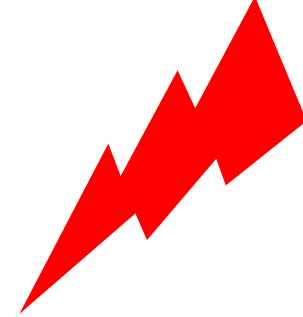
– İngilizce konu başlıkları

– Türkçe konu başlıkları

- Kopya kataloglarda İngilizce konu başlığı siliniyor.

– Türkçe-İngilizce konu başlıkları

2. Oluşturmayan kurumlar

Veri Üretimi

Memleketten Manzaralar

Dil Birliđi

Dil Birliđi

1. İngilizce katalog yapan kurumlar
  2. Türkçe katalog yapan kurumlar
  3. Türkçe ve İngilizce karışık katalog yapan kurumlar
- Otorite bir kurum ve Yerelleřtirmede genel kabul görmüş kurallar bütünü olmadığında yerelleştirmede farklı uygulamalar var
    - Örneđin tercümeden kaynaklı farklı etiket kullanımı.

Sınıflama sistemine göre yer numarası

- **MARC21 Standardında yer numaraları**
  - 050 - Library of Congress Call Number (R) [Full](#) | [Concise](#)
  - 060 - National Library of Medicine Call Number (R) [Full](#) | [Concise](#)
  - 080 - Universal Decimal Classification Number (R) [Full](#) | [Concise](#)
  - 082 - Dewey Decimal Classification Number (R) [Full](#) | [Concise](#)
  - 083 - Additional Dewey Decimal Classification Number (R) [Full](#) | [Concise](#)
  - 084 - Other Classification Number (R) [Full](#) | [Concise](#)
- Marc standardında her sınıflama sistemi için ayrılan yer numaralarının yerleri karıştırılmaktadır.

Dewey ve LC için ayrılan alanlarda NLM yer numarası kaydedilmiş

```
020    $a 9789754112894
050    $a WA500 $b .M43 2003 174.2 $b MED 2003 2003
245 1  $a Medikal etik 5 :davranış bilimleri, psikiyatri ve ahlak ile tıp
etiğinin etkileşimi (Bireyin profili özelinde) / $c ed. Hüsrev Hatemi,
Hanzade Doğan
```

```
082    $a WA500 $b .M43 2003 174.2 $b MED 2003 2003
245 1  $a Medikal etik 5 :davranış bilimleri, psikiyatri ve ahlak ile tıp
etiğinin etkileşimi (Bireyin profili özelinde) / $c ed. Hüsrev Hatemi,
Hanzade Doğan
```

LC ve NLM

- Sınıflama sistemi notasyonlarını bilmeme
- Tıp ve sağlık bilimleri fakóltesi olmayan kütüphanelerde LC sınıflama sistemini kullandığı halde NLM sınıflama sistemini bulmak mümkün

```
050   $a QS 525 $b A83 2012 2012
100   $a Aşan, Esin
245 1  $a Moleküler histoloji hücre / $c Esin Aşan ; Esin Aşan, Attila
      Dađdeviren
```


Kütüphane LC kullanmakta fakat NLM yer numarasını vermiştir. Ayrıca NLM için 060 Marc alanı kullanılması gerekir iken 050 alanı kullanılmış.

Cutter

- **Cutter için Yerelleştirme gerekli mi?**
Türkçede ç, ğ, İ, ı, ö, ş, ü
- **Türkiye'de Uygulamalar**
  - Yazarın ilk üç harfi
  - LC için Cutter
  - Dewey için Cutter
- Cutter numarası üretiminde bazı araçlar
  - LC cutter table
  - Dewey Cutter Programı
  - Cataloging Calculator
  - ÜNAK-LC Cutter ve Marc Alanları
  - Bazı yazılımlar Cutter numarasını kendisi üretmektedir.

Türkiye'de yazar soyadı, adı veya eser adının ilk üç harfi alınarak yazar numarasının oluşturulması yaygın bir uygulama

CATALOGING AND ACQUISITIONS

- [PCC Home](#)
- [Join the PCC](#)
- [Calendar](#)
- [Statistics](#)
- [Discussion Lists](#)
- [PCC Reports & News](#)
- [Organization & Governance](#)
- [Contact Us](#)

PCC Resources for

- [Library Directors](#)
- [Vendors](#)
- [Resource & Forms Directory](#)

[Print](#) [Subscribe](#) [Share/Save](#) [Give Feedback](#)

Guidelines for using the LC Online Shelflist and formulating a literary author number

Programs of the PCC:

[NACO](#) | [About NACO](#) | [Documentation & Updates](#) | [Training](#) | [NACO Funnels](#) | [NACO Resources & Forms](#) | [Related Information](#) | [Join NACO](#) | [Meetings & Events](#) | [Cataloging FAQs](#) | [Contact NACO](#)

Cutter Table

Below is a short Cutter table (taken from *Classification and Shelflisting Manual* instruction sheet G 63) for use as a guide.

Note: The final Cutter number is based on entries already found in the shelflist (and in some cases entries reserved for other libraries for which LC does not have an item in its catalog).

The letters in the table represent the letter that follows the initial letter of the author's surname (vowel, consonant, etc.). The number is that which should be used; however, it may be necessary to add other numbers or to use judgement to allow for growth when providing numbers for extremely common names.

Generally Cutter numbers do not end with the numeral 1 or 0.

1. After initial vowel								
for the second letter:	b	d	l-m	n	p	r	s-t	u-y
use number:	2	3	4	5	6	7	8	9
2. After initial letter S								
for the second letter:	a	ch	e	h-i	m-p	t	u	w-z
use number:	2	3	4	5	6	7	8	9
3. After initial letters Qu								
for the third letter:	a	e	i	o	r	t	y	
use number:	3	4	5	6	7	8	9	
For initial letters Qa-Qt, use 2-29								
4. After other initial consonants								
for the second letter:	a	e	i	o	r	u	y	
use number:	3	4	5	6	7	8	9	
5. For expansion								
for the letter:	a-d	e-h	i-l	m-o	p-s	t-v	w-z	
use number:	3	4	5	6	7	8	9	

Dewey Cutter Program

Download

Instructions

Dewey Cutter Program Download

Before downloading the software, please read this license agreement and print a copy for your ("Licensee") reference. To proceed, click the "I accept" button at the bottom of this page.

OCLC Microcomputer Software License Agreement

Prior to the download of the OCLC software selected, the institution ("Licensee") wishing to download any such program must indicate acceptance of the terms and conditions set forth in this OCLC Microcomputer Software License Agreement by clicking the "I Accept" button at the end of these terms.

1. **OCLC Programs.**

The terms of this agreement ("Agreement") govern Licensee's use of the downloaded microsoftware product. The product includes the following OCLC microcomputer programs: OCLC Arabic Cataloging software; OCLC Cataloging Label Program software; OCLC Cataloging Micro-Enhancer for Windows

OCLC Dewey Cutter Program v1.10.6

Text: bin

Cutter Number: B51

Table Type

Cutter Four-Figure Table

Cutter Sanborn Four-Figure Table

Close Copy Cutter Paste Text Help

http://calculate.alptown.com/

http://www.unak.org.tr/tr/cutter/

The Cataloging Calculator

by Kyle Banerjee

Enter Query Above

Search Options

- LC Cutter
- Geog. Cutter
- Geog. Area Codes
- Country Codes
- Language Codes
- RDA Content Types
- AACR2 Abbrevs.
- MARC Var. Fields
- LCSH
- Getty AAT

Need SNOMED, ICD-10, MeSH, or NLM?

Select Standard Subdivisions Below

Enter Fixed Field Below

Cutter Results

B56

ÜNAK

Ana Sayfa

Hakkında ▾

Üyelik ▾

ÜN

Üniversite ve Araştırma Kütüphanesi

Ana Sayfa » LC Cutter ve MARC Alanları

LC Cutter ve MARC Alanları

  B56

- LC Cutter Numarası
- Coğrafik Cutter Numarası
- Coğrafik Alan Kodları
- MARC Ülke Kodları
- MARC Dil Kodları
- AACR2 Kısaltmaları
- MARC Alanları (010-899) (Bib)

Sabit alanlar (001-009) için, aşağıdaki elementlere tıklayın. (Kit. ve Der. için)

Örnek- Nazım Hikmet-LC kütüphanesi

- LC kütüphanesi
  - Konu numarası **PL248.H45** olarak belirlemiştir.
  - **Cutter numarasını** genellikle **eser adından** vermiştir.

- **Otorite dizini**

053 _0 |a PL248.H45
100 0_ |a Nâzım Hikmet, |d 1902-1963
400 0_ |a Nazım Khikmet, |d 1902-1963
400 1_ |a Khikmet, Nazım, |d 1902-1963
400 1_ |a Ran, Nazım Hikmet, |d 1902-1963
400 1_ |a Hikmat, Nâzım, |d 1902-1963
400 0_ |a Orhan Selim, |d 1902-1963
400 1_ |a Selim, Orhan, |d 1902-1963
400 0_ |a Nâzım Hikmat, |d 1902-1963
400 0_ |a Nozım Hikmat, |d 1902-1963
400 0_ |a Nazım Khikmet, |d 1902-1963
400 1_ |w nnaa |a Hikmet, Nâzım, |d 1902-1963
400 0_ |a Nasım Khikmet, |d 1902-1963
400 0_ |a Nazım Chikmet, |d 1902-1963
400 0_ |a ناظم حكمت
400 | _0a Назим Хикмет, |d 1902-1963.

Örnek: Nazım Hikmet- Türkiye

- 050 00 \$a ~~PL245.N45~~ \$b I85 1979
- 100 0 \$a ~~Nâzım Hikmet~~, \$d 1902-1963.
- 245 10 \$a İt Ürür Kervan Yürür.

-
- 090 \$a ~~PL248.N396~~ \$b I8 1979
  - 100 0 \$a ~~Nâzım Hikmet~~, \$d 1902-1963.
  - 245 10 \$a İt ürür kervan yürür / \$c Nâzım Hikmet.

-
- 050 \$a ~~PL 248 .N396~~ \$b .I8 1979
  - 100 \$a ~~Hikmet, Nazım~~
  - 245 1 \$a İt ürür kervan yürür / \$c Nazım Hikmet

-
- 082 \$a ~~818.42~~ \$b RAN 1979
  - 100 \$a [~~Ran~~], Nazım Hikmet
  - 245 1 \$a İt ürür kervan yürür / \$c Nazım Hikmet [~~Ran~~]

-
- 082 \$a ~~814~~ \$b R185 1979
  - 100 \$a ~~Ran~~, Nazım Hikmet
  - 245 1 \$a İt Ürür Kervan Yürür / \$c Nazım Hikmet Ran

-
- Konu cutter numarasında farklılık
  - Yazar cutter numarasında farklılık
  - Eser cutter numarasında farklılık

Örnek-Mehmet Akif Ersoy

- 090 \$a PL248.M443 \$b S34 1987
- 100 0 \$a Mehmet Akif, \$d 1873-1936.
- 245 10 \$a Safahat / \$c Mehmet Akif Ersoy ; neşre hazırlayan, M. Ertuğrul Düzdağ.
-
- 090 \$a PL 234.1 .E77 S33 1987
- 100 \$a Ersoy, Mehmet Akif, \$d 1873-1936.
- 245 \$a Safahat / \$c Mehmet Âkif Ersoy ; haz. M. Ertuğrul Düzdağ.
-
- 050 00 \$a PL 248.M42 \$b S24 1987
- 100 1 \$a Ersoy, Mehmet Akif
- 245 10 \$a Safahat / \$c Mehmet Akif Ersoy.
-
- 050 \$a PL248.E77 \$b S24 1987
- 100 0 \$a Ersoy, Mehmet Akif.
- 245 10 \$a Safahat / \$c Mehmet Akif Ersoy ; neşre hazırlayan, M. Ertuğrul Düzdağ.
-
- 082 \$a 8T1.42 \$b E783 1987
- 100 \$a Ersoy, Mehmed Akif
- 245 1 \$a Safahat / \$c Mehmed Akif Ersoy
-
- 090 \$a 811.42 ERS 1987
- 100 \$a Ersoy, Mehmet Akif \$d 1873-1936
- 245 \$a Safahat / \$c Mehmet Akif Ersoy. Hazırlayan: M. Ertuğrul Düzdağ.

Örnek- Elif Şafak

- 050 4 \$a PL248.S2432 \$b K34 2009
- 100 1 \$a Şafak, Elif, \$d 1971-
- 245 10 \$a Kağıt helva / \$c Elif Şafak.

- 050 \$a PL 248 (Ş24) \$b K34 2009
- 100 \$a Şafak, Elif
- 245 1 \$a Kağıt helva / \$c Elif Şafak

MARC-Göstergeler-650

<https://www.loc.gov/marc/bibliographic/bd650.html>

[Library of Congress](#) >> [MARC](#) >> [Bibliographic](#) >> [6XX](#) >> [650](#)

---

650 - Subject Added Entry-Topical Term (R)

MARC 21 Bibliographic - Full

May 2017

First Indicator

Level of subject

- # - No information provided
- 0 - No level specified
- 1 - Primary
- 2 - Secondary

Second Indicator

Thesaurus

- 0 - Library of Congress Subject Headings
- 1 - LC subject headings for children's literature
- 2 - Medical Subject Headings
- 3 - National Agricultural Library subject authority file
- 4 - Source not specified
- 5 - Canadian Subject Headings
- 6 - Répertoire de vedettes-matière
- 7 - Source specified in subfield \$2

Subfield Codes

Main term portion

- \$a - Topical term or geographic name entry element (NR)
- \$b - Topical term following geographic name entry element (NR)
- \$c - Location of event (NR)
- \$d - Active dates (NR)
- \$e - Relator term (R)
- \$g - Miscellaneous information (R)
- \$4 - **Relationship** (R)

Control subfields

- \$0 - Authority record control number or standard number (R)
- \$2 - Source of heading or term (NR)
- \$3 - Materials specified (NR)
- \$6 - Linkage (NR)
- \$8 - Field link and sequence number (R)

Subject subdivision portion

- \$v - Form subdivision (R)
- \$x - General subdivision (R)
- \$y - Chronological subdivision (R)
- \$z - Geographic subdivision (R)

650 alanında bazı kesitler

650 0 şa Türk Edebiyatı - Tarih ve Eleştiri
650 0 şa Tatar Edebiyatı

Alt alan kodları
kullanılmamış

600 şa SÜLEYMÂNPAŞAZADE SAMÎ BEY -- 1866-1917.
650 şa BİYOGRAFİ, EDEBİYATTA
650 şa TÜRK EDEBİYATI -- BİYOGRAFİ

Göstergeler
kullanılmamış

**NEDEN
BÜYÜK
HARF?**

Bibliyografik Kayıt- Cilt Kopya İşlemleri

- Genel kabul görmüş iş pratiği
  - Tek künye oluşturulur
  - Kopya ve cilt öğeleri materyal olarak künyeye tanımlanır

Çok ciltli eserler ve çoklu kopyalarda her materyal için yeni bir künye oluşturulmaktadır.

40 ciltli bir eser için 40 bibliyografik künye oluşturulması demektir.

Böyle bir uygulama aranan kaydı bulmayı zorlaştırmaktadır.

Sonuç

- Yazılım açısından
  - Birlikte çalışabilirlik
    - Destekleyen sistemlerin oranı düşük bulunmuştur.
    - Genellikle yerel sistemlerde bu modülün yavaş çalıştığı tespit edilmiştir.
    - Bu modüle sahip kütüphaneler yaygınlıkla yabancı sistemlerden kayıt çektiği anlaşılmıştır.
- Veri açısından
  - Kataloglamada rehber niteliğinde yerelleştirilmiş bir uygulama örneği yok.
  - Kataloglamada farklı dil ve kural tercihi, veri bütünlüğünü ve tutarlılığını bozduğundan kütüphaneler arasında kopya katalog alışverişini politik olarak sekteye uğratmaktadır.

Öneri

Kataloglamada işbirliğini üst seviyelere taşımak amacıyla öncü bir girişim olarak, sistemleri birlikte çalışabilir iş pratiğine olanaklı olan kütüphanelerin bir işbirliğine giderek, yerel ihtiyaçlara yönelik kataloglama kural ve ilkelerini belirlemesi ve uygulamaya koymasının daha sürdürülebilir olacağının kanaatindeyim.

Kaynakça

- Akbaytürk Çanak, T., Çelik, S., Çetinkaya, İ., Çukadar, S., Güneş, G., Gürdal, G., ... Kaygusuz, A. (2015). *2023'e doğru Türkiye'de üniversite kütüphaneleri: mevcut durum, sorunlar, standartlar ve çözüm önerileri*. <http://openaccess.iyte.edu.tr/handle/11147/4316> adresinden erişildi.
- Bayır, D. (1997). USMARC uygulamasına genel bir bakış. B. Yılmaz (Ed.), *Kütüphanecilik Bölümü 25. Yıl'a Armağan* içinde . Ankara: H.Ü. Kütüphanecilik Bölümü.
- Keseroğlu, H. S. (2004). *Kütüphane-Bilgi belge merkezi kurma kütüphane yazma kılavuzu*. İstanbul: Nesil Yayınevi.
- Kurbanoğlu, S. S. (1997). Kütüphane otomasyonunun tarihsel gelişimine genel bir bakış. B. Yılmaz (Ed.), *Kütüphanecilik Bölümü 25. Yıla'a Armağan* içinde (ss. 93–99). Ankara: H.Ü. Kütüphanecilik Bölümü.
- Mortimer, M. (2007). *LibrarySpeak: A Glossary of Terms in Librarianship and Information Management, First North American Edition*. Total Recall Publications Inc.
- Reitz, J. (2017). *Dictionary for Library and Information Science*. Libraries Unlimited. http://www.abc-clio.com/ODLIS/odlis_A.aspx adresinden erişildi.
- Salihoğlu, R. (2012). *Açık kaynak kodlu kütüphane otomasyon sistemlerinin akademik kütüphanelerde kullanımı*. (Yüksek lisans tezi). BBY Tez Arşivi veri tabanından erişildi.
- ÜNAK. (y.y.). *RDA uygulamalarında konu ve yazar otorite dizinlerinin önemi; sorunlar, standartlar çalıştayları raporu*. <http://www.unak.org.tr/upload/userfiles/files/RDACalistaylarRaporu.pdf> adresinden erişildi.
- Webber, D. ve Peters, A. (2010). *Integrated library systems planning, selecting, and implementing*. Santa Barbara, Calif.: Libraries Unlimited.
- <https://www.loc.gov/aba/pcc/053/table.html>
- <http://www.loc.gov/z3950/agency/>
- <https://www.loc.gov/marc/annmarc21.html>
- <https://www.loc.gov/marc/>

Teşekkürler

Kasım Binici

kbinici@karatekin.edu.tr

Çankırı Karatekin Üniversitesi
Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü